

Nuorten suhtautuminen alkoholiin ja alkoholivalistukseen

Sirpa Tuominen

Suomessa on julkaistu runsaasti nuorten alkoholin käyttöä kartoittavia tutkimuksia, sitä vastoin nuorten suhtautumista alkoholin käyttöön on tutkittu melko vähän. Sosiaalipsykologian pro gradu -tutkielmassani, joka perustui alkoholiaiheisen kirjoituskilpailun tuloksena saatujen aineiden sisältämiin tietoihin, tarkasteltiin mm. seuraavia kysymyksiä: Muuttuuko nuorten suhtautuminen alkoholiin jyrkästi myönteiseen suuntaan siirryttäessä varhaispuberteetista puberteettiin? Miten nuorten omat alkoholikokeilut vaikuttavat heidän suhtautumiseensa alkoholia kohtaan? Mikä merkitys suomalaisella alkoholikulttuurilla on erilaisten suhtautumistapojen omaksumiseen? Entä millaisia tietoja nuorilla on alkoholista?

Aikaisempia tutkimuksia nuorten suhtautumisesta alkoholiin

Pohjoismaiden pääkaupunkilaispoikiin kohdistuneessa yhteispohjoismaisessa nuorisotutkimuksessa 1960 tutkittiin ensimmäisen kerran, minkälaisia käsityksiä nuorilla on omasta alkoholin käytöstään suhteessa ikätovereidensa alkoholin käyttöön. Tutkimuksessa selvisi, että nuoret olivat erittäin taipuvaisia pitämään ikätovereidensa alkoholin käyttöä omaa alkoholin käyttöä runsaampana (Bruun 1963, 72).

Klaus Mäkelä on pyrkinyt selittämään tätä nuorten joukkoharhaa kognitiivisen dissonanssin perusteella (Mäkelä 1969, 220—223). Mäkelä mainitsee artikkelissaan olevan mahdollista, että nuorisokulttuuri vaatii jäseniään esiintymään moraalittomampina, kuin he sisimmässään ovat. Astuessaan lapsuuden alkoholikielteisestä maailmasta nuorisokulttuurin piiriin ja tuntiessaan painetta muiden nuorten taholta kohti alkoholikokeiluja nuori joutuu väistämättä kokemaan dissonanssia.

Alkoholin käyttöön liittyvä normisto on perinteisen moraalin voimakkaasti sanktioimaa, vaikkakin kyseistä normistoa varsin yleisesti rikotaan.

Suomessa keväällä 1979 järjestetyssä nuorison terveystapatutkimuksessa ilmeni mm., että tyttöjen alkoholiasenteissa tapahtuu huomattava muutos siirryttäessä 12-vuotiaiden ikäluokasta 14-vuotiaiden ikäluokkaan, mutta että sen jälkeen muutosta kohti myönteisyyttä ei juuri esiinny. Myös poikien alkoholimyönteisyys lisääntyy jyrkästi 12 ja 14 ikävuoden välillä mutta päinvastoin kuin tytöillä poikien alkoholimyönteisyys lisääntyy ikäluokka ikäluokalta. Niinpä todettiin, että 18-vuotiaat pojat suhtautuvat alkoholiin huomattavasti 18-vuotiaita tyttöjä suopeammin. Havaittiin myös, että mitä useammin nuori itse käytti alkoholia, sitä todennäköisemmin hän suhtautui alkoholiin myönteisesti. Tästä tehtiin se johtopäätös, että koska tytöt käyttävät alkoholia harvemmin kuin pojat, se voi toimia yhtenä selityksenä tyttöjen kielteisempään suhtautumiseen alkoholia kohtaan (Ahlström 1980, 271—278).

Nuorten sosiaalistuminen alkoholikulttuuriin

Alkoholia koskevien suhtautumistapojen kehittyminen nuorilla on kulttuurisesti määrittänyt prosessi. Suomalaisen kulttuurin perinteisen humalahakuisen, lähinnä viikonloppuihin ajoittuvan, rajun kertajuomisen nuoret sisäistävät jo hyvin varhaisessa iässä. Tämän mallin he omaksuvat seuraamalla aikuisten käyttäytymistä.

Kulttuurissamme suhtaudutaan sallivasti rajuunkin alkoholin käyttöön. Suomalaiselle on sallittua juoda itsensä humalaan, suurina juhlahyppinä — vappuna, juhannuksena ja uutenavuotena — ns. änkyräkännikin hyväksytään, sitä pidetään jopa suotavana (Virtanen

1982, 25).

Suhtautumisessa miesten ja naisten alkoholin käyttöön on huomattava ero; tämä ero on kaventunut mutta ei poistunut. Suomalaisessa kulttuurissa lapset kasvatetaan perinteisesti pitämään miesten alkoholin käyttöä normaalina, luonnollisena ilmiönä. Naisten alkoholin käyttöön suhtaudutaan ja opetetaan lapsetkin suhtautumaan varauksellisemmin, jopa moralisoivasti. Alkoholin käytön monet merkitykset kulttuurissamme korostavat nimenomaan toisen sukupuolen erityisasemaa. Alkoholin käyttö on osoitus miehekkyydestä, naiset on suljettu juomaringin ulkopuolelle, miehinen sankaruus ja karisma osoitetaan juomiseen liittyvillä sankaritöillä. Perinteisessä merkityksessä nainen on ryyppäävää miestä kontrolloiva, juomista estelevä, säädylisyyttä ja normaalia arkielämää edustava hahmo (Falk & Sulkunen 1980, 261—263).

Juominen attribuutiona

Attribuutioteoreettisen näkökulman mukaan jokainen ihminen on selvillä omassa kulttuurissaan vallitsevista arkielämän tapahtumien syysuhteiden tulkinnoista. Ihmisen katsotaan pystyvän ennakoimaan, mitä seurauksia hänen käyttäytymisellään on ja kuinka tämä käyttäytyminen vaikuttaa hänen maineeseensa niin omissa kuin muidenkin silmissä. Jos hän olettaa seurausten olevan kannaltaan kielteisiä, hänen katsotaan voivan pyrkiä tietoisesti muuttamaan näitä syysuhteiden tulkintoja haluamaansa suuntaan nauttimalla alkoholia, sillä samaan kulttuuriin kuuluvana hän tietää muiden lukevan käyttäytymisen alkoholin eikä hänen itsensä syyksi.

Norjalainen tutkija Hans Olav Fekjaer (1982) on esittänyt, että alkoholia käytetään yleisesti hyväksyttynä attribuutio-objektina. Sen avulla selitetään ja puolustellaan tekoja, joita itsetunto ja maine eivät normaalisti sallisi. Sen avulla selitetään hoidettavien asioiden laiminlyönti. Se toimii selityksenä myös epäonnistumisille ja huonoille suorituksille.

Suomalainen nuori voi käyttää alkoholia esim. välineenä tutustuakseen vastakkaiseen sukupuoleen. Nuorikin ihminen tietää, että nautittuaan alkoholia hänellä on ”oikeus”

mennä tekemään tuttavuutta toisen sukupuolen edustajan kanssa käyttäytymissäännöistä välittämättä. Alkoholi antaa hänelle ”oikeuden” käyttäytyä yleensäkin normeista piittaamatta.

Tutkimuksen käytännön toteutuksesta

Tutkimuksen aineiston muodostivat alkoholiaiheisen kirjoituskilpailun tuloksena saadut 591 ainetta. Kilpailu järjestettiin Alkon toimesta tammikuussa 1982 Helsingissä, Turussa ja Tampereella yhteensä kuudessa koulussa, niiden 6. ja 9. luokilla (oppilaat n. 12- ja 15-vuotiaita). Kuudesluokkalaiset kirjoittivat seuraavista aiheista:

I Näin humalaisen ja silloin ajattelin, että . . .

II Miksi alkoholi on vaarallista

III Minkälaista tietoa olen alkoholista saanut ja minkälaista haluaisin

Yhdeksäsluokkalaisten aiheet olivat seuraavat:

I Ensimmäinen humala — ilot ja itkut

II Näin kertoisin nuoremmilleni alkoholista ja sen vaikutuksista

III Minkälaista tietoa olen alkoholista saanut ja minkälaista haluaisin

Aineet, jotka käsittelivät nuorten suhtautumista alkoholiin yleisellä, normatiivisella tasolla, luokiteltiin sisältökokonaisuuksia tarkastellen, pääteemat etsien. Yleissuhtautuminen alkoholiin määriteltiin joko negatiiviseksi, neutraaliksi tai positiiviseksi. Luokittelun luotettavuus tarkistettiin antamalla toisen henkilön luokiteltavaksi 5 ainetta kustakin aihe ryhmästä, siis yhteensä 30 ainetta (17,7 % kaikista). Yksimielisyysprosentti oli 88, mitä pidettiin tyydyttävänä.

Nuorten suhtautuminen alkoholin käyttöön

Tutkimuksen tavoitteena oli ensinnäkin saada selville, tapahtuuko suomalaisilla nuorilla senkaltaista jyrkkää muutosta esipuberteetin alkoholikielteisyydestä puberteetin alkoholimyönteisyyteen, joka todettiin skotlantilaisessa nuorisotutkimuksessa 1972 (Davies & Stacey 1972).

Taulukko 1. Ikäryhmien suhtautumistapojen vertailu, %

suhtautuminen alkoholiin (N)	6. lk aihe I (159)	9. lk aihe I (131)
positiivinen	1	31
neutraali	12	41
negatiivinen	87	28
yhteensä	100	100

Taulukko 2. Positiivisen ensikokeilun merkitys alkoholiin suhtautumisessa, %

yleis-suhtautuminen alkoholiin (N)	positiivinen ensikokeilu	
	pojat (23)	tytöt (20)
positiivinen	86	45
neutraali	14	50
negatiivinen	0	5
yhteensä	100	100

Tutkimuksen aineiston kvalitatiiviset vertailut toivat vahvistusta oletukselle, että muutos kohti myönteisyyttä on selvästi havaittavissa verrattaessa 12-vuotiaiden suhtautumista alkoholin käyttöön 15-vuotiaiden suhtautumistapaan.

Muutoksen tapahtuminen ilmenee selvimminkin vertaamalla toisiinsa eri ikäryhmien tyy-piltään toisiaan vastaavia aineryhmiä (6. lk:n aihe I Näin humalaisen ja silloin ajattelin, että . . . ja 9. lk:n aihe I Ensimmäinen humala — ilot ja itkut).

Kuten taulukosta 1 voimme nähdä, on muutos asenteissa erittäin selvä. Muutos on tilastollisesti erittäin merkitsevä. Kun 12-vuotiaista yli kolme neljäsosaa liittyy alkoholiin vain negatiivisia piirteitä, niin 15-vuotiaista lähes joka toinen on oppinut liittämään siihen myös miellyttäviä puolia ja miltei joka kolmas pitää alkoholia yksinomaan hyvänä asiana.

Yhdeksäsluokkalaisten suhtautuminen alkoholiin ei kuitenkaan ilmennyt suhteellisesti yhtä suurina määrinä positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia suhtautumistapoja kaikissa aiheryhmissä, vaan esim. negatiivisesti alkoholiin suhtautuvia oli eri aiheryhmissä 28—53 %. Yksi selitys tähän voi olla se, että nuoren omat (mahdolliset) alkoholikokeilut

ovat vaikuttaneet siihen, minkä aiheen hän on valinnut. Ensikumala-aihe näytti olleen juuri positiivisimmin alkoholiin suhtautuvien suosiossa. Kuudesluokkalaissilla ei vastaavaa aiheiden välistä eroavuutta esiinny; kaikissa aiheissa esim. negatiivisesti alkoholiin suhtautuvien osuus on suhteellisesti yhtä suuri.

Eri sukupuolten suhtautuminen alkoholiin

Ikäryhmien välillä on siis huomattavia eroja suhtautumisessa alkoholiin. Vastoin lievää ennako-odotusta ei tutkitusta aineistosta löytynyt jyrkkiä eroja eri sukupuolten suhtautumistavoissa. Ennako-odotusten mukaisesti 12-vuotiaiden ryhmässä sekä pojat että tytöt suhtautuivat alkoholiin erittäin kielteisesti; pelkkiä negatiivisia puolia alkoholiin liitti 87 % kaikista 12-vuotiaista tytöistä ja 85 % kaikista 12-vuotiaista pojista. Ero ei ole tilastollisesti merkitsevä.

15-vuotiaiden tyttöjen ja poikien yleissuhtautumisen vertailu ei myöskään tuottanut tilastollisesti merkitsevää eroa. Voidaan kuitenkin havaita lievää alkoholimyönteisyyden kasvua pojilla tyttöihin verrattuna. Pojista 37 % suhtautui alkoholiin positiivisesti, tytöistä 25 %. Negatiivisesti alkoholiin suhtautui pojista enää 22 %, tytöistä jonkin verran enemmän eli 33 %.

Alkoholin ensikokeilut ja suhtautuminen alkoholiin

Yhdeksäsluokkalaisten kirjoittamista aiheista aiheesta Ensimmäinen humala — ilot ja itkut selvitettiin paitsi yleissuhtautuminen alkoholiin myös maininnat siitä, onko kirjoittaja pitänyt ensikumala-kokemustaan positiivisena, neutraalina vai negatiivisena.

Ensikokeilujen laadulla ja alkoholiin suhtautumisella havaittiin olevan selvä yhteys. Tästä voitiin päätellä, että omakohtaisilla alkoholikokemuksilla on hyvin tärkeä osa selitettäessä syitä siihen jyrkkään muutokseen, joka nuorilla tapahtuu alkoholikielteisyydestä alkoholimyönteisyyteen.

Taulukosta 2 voimme havaita, että tyttöjen ja poikien välillä on eroa siinä, miten suuresti omien ensikokeilujen laatu vaikuttaa yleissuhtautumiseen alkoholia kohtaan. Ero on

tilastollisesti merkitsevä. Taulukon perusteella voimme esittää, että pojat, joiden alkoholikokeilut ovat miellyttäviä, melko varmasti myös suhtautuvat alkoholiin yleensäkin positiivisesti. Sitä vastoin tytöillä miellyttävät ensikokemukset alkoholista eivät tuota läheskään yhtä itsestään selvästi positiivista yleisuhtautumista alkoholiin. Tytöillä voidaan olettaa 15-vuotiaana olevan jo niin sukupuolelleen ominainen asenne alkoholiin, ettei omakohtainen käyttö enää paljonkaan vaikuta suhtautumistapaan.

Nuoret ja alkoholivalistus

Sekä 12-vuotiaiden että 15-vuotiaiden tiedot alkoholista koskivat lähinnä alkoholin haittoja. Kummankin ikäryhmän oppilaat luettelivat aineissaan tarkemmin erittelemättä erilaisia fysiologisia ja sosiaalisia haittoja. Sekä 12-vuotiaat että 15-vuotiaat pitivät riippuvuutta suurimpana fysiologisena haittana. Väkivalta ja liikenneonnettomuudet (joissa alkoholi osallisena) olivat kummankin ikäryhmän mielestä tärkeimmät alkoholin aiheuttamat sosiaaliset haitat.

Ennako-odotusten vastaisesti yksikään kuudesluokkalainen ei maininnut saaneensa alkoholia koskevia tietoja ikätovereiltaan. On kuitenkin huomattava, että yli puolet kuudesluokkalaisista ei lainkaan maininnut tietolähteitään. Useimmat niistä, jotka tietolähteen kertoivat, mainitsivat joukkotiedotusvälineet.

Yhdeksäsluokkalaisista jo suurin osa kertoi ikätovereidensä olevan tärkeä tietolähde. Tämä on huomion arvoista, koska nimenomaan ikätoverit muodostavat sen ryhmän, jonka avulla nuori opettelee aikuisten maailman käyttäytymistapoja ja asenteita. Ikätoverien antamat tiedot alkoholista vaikuttavat nuoren omaan suhtautumiseen alkoholia kohtaan, ainakin ne herättävät uteliaisuutta ja usein myös kokeilunhalua. Yhdeksäsluokkalaiset pitivät koulua tärkeämpänä tietolähteenä kuin joukkotiedotusvälineitä.

12-vuotiaiden toiveet alkoholista annettavasta tiedosta koskivat lähinnä alkoholia aineena (esim. Mitä aineita alkoholissa on? Mistä alkoholi tulee Suomeen?) ja sitä, miksi ihmiset juovat (esim. Miksi useat juovat alkoholia janoonsa? Miksi vanhukset juovat alko-

holia lääkkeeksi? ja Miksi toiset juovat paljon ja toiset vähän?).

15-vuotiaiden toivoman alkoholivalistuksen sisällöstä erottui kaksi mielenkiintoista ryhmää. Toisaalta toivottiin korostuneen realistisia tietoja alkoholin käytön seurauksista, kuten maksakirroosista ja siitä, miten alkoholiksi kehitytään vaihe vaiheelta eriteltynä. Tietoja haitoista toivoi 20 % tästä aiheesta kirjoittaneista. Vielä tätä ryhmää mielenkiintoisempi oli myös 20 %:n suuruinen ryhmä, joka toivoi kohtuukäyttöön neuvovia tietoja, tietoja siitä, miten alkoholia käytetään oikein. Tämä saattaa olla heijastusta alkoholiasenteiden yleisestä kiristymisestä (ks. esim. Simpura 1978, 7—11).

Kuudesluokkalaiset eivät juuri esittäneet toiveita siitä, mistä he haluaisivat saada lisätietoja alkoholista. Sitä vastoin yhdeksäsluokkalaiset toivoivat saavansa valistusta lähinnä koulusta ja vanhemmiltaan. Kouluihin toivottiin lisää dokumenttifilmejä ja opetuselokuvia. Muutama oppilas toivoi myös, että alkoholisteja tulisi kouluihin puhumaan elämästään. Noin yksi kuudesosa tästä aiheesta kirjoittaneista toivoi vanhempien antavan alkoholin haitoista ja hyödyistä tasapuolisesti kertovaa valistusta lapsilleen. Mielenkiintoisena piirteenä tuli esiin, että yli puolet heistä halusi vanhemmille annettavan alkoholivalistusta, jotta nämä sitten osaisivat valistaa lapsiaan oikein.

Alkoholi ja sosiaaliset suhteet

Vertaisryhmät ohjaavat nuoren käyttäytymistä suuressa määrin. Niiden merkitys on erityisen huomattava nuoren suhteessa alkoholin käyttöön. Ikäisryhmissä juomiskäyttämistä säätelevät voimakkaat ryhmänormit, jotka painostavat juomisen aloittamiseen ja sitten sen lisäämiseen.

Nuori joutuu ikään kuin kahdelta taholta tulevan paineen kohteeksi suhteessaan juomiseen. Toisaalta hänen oma harhainen käsityksensä siitä, että vertaisryhmän muiden jäsenten alkoholin käyttö on hänen omaa alkoholin käyttöönsä runsaampaa, aiheuttaa hänelle subjektiivista painetta alkoholin käyttöön. Toisaalta kyseiseen vertaisryhmään kuuluminen saattaa reaalisesitkin edellyttää alkoholin

käyttöä; ryhmän jäsenet saattavat konkreettisesti painostaa nuorta juomiseen uhkaamalla sulkea hänet muuten ryhmän ulkopuolelle. Jos nuori mukautuu paineeseen ja aloittaa alkoholin käytön, hän saattaa aluksi kokea voimakastakin ristiriitaa ilmikäyttäytymisensä ja moraalisten arvostustensa välillä. Niinpä hänen on muutettava asennettaan käyttäytymisensä oikeuttavaan suuntaan.

Aiheesta Näin kertoisin nuoremmilleni alkoholista ja sen vaikutuksista kirjoittaneista 15-vuotiaista noin puolet mainitsi ikätoverien vaikutuksen alkoholin käyttöä selittävänä tekijänä.

Ensimmäistä humalaa kuvaavista aineista havaittiin, että pojat hankkivat mieluummin ensihumalansa samaa sukupuolta olevan ystävänsä seurassa, tytöt taas suosivat sekaryhmiä. Tätä eroa voidaan ehkä selittää poikien ja tyttöjen sosiaalisen kehityksen eri vaiheilla. Tytöt ovat n. kaksi vuotta edellä poikia sosiaalistumiskehityksessään. Tytöt kiinnostuvat pojista jo 11—13-vuotiaina, pojat tytöistä vasta 13—15-vuotiaina, joten pojilla on vasta vähän kiinnostusta ja kokemuksia tyttöjen seurasta kokeillessaan ensi kertaa alkoholia noin 10—14-vuotiaina.

Pyrkimykset saada kontakti vastakkaiseen sukupuoleen ja entuudestaan tuntemattomiin ihmisiin ovat tavallisia nuorilla nousuhumalavaiheessa. Yli 60 % ensihumala-aiheesta kirjoittaneista mainitsi nousuhumalassa tehdyn päätöksen lähteä ulos ”sekoilemaan ja katsomaan ihmisiä”. Tämä on mielenkiintoinen vastakkaisuus verrattuna aikuisten juomistilanteisiin; aikuisethan pyrkivät nimenomaan sisätiloihin ”katsomaan ihmisiä”.

Nuoret käyttävät alkoholia myös attribuutio-objektina:

”... ja voi jutella ystävien kanssa kaikista sellaisista asioista, joista ei selvänä ole puhunut. Ja voi tehdä kaikkea sellaista, mitä ei kehtaa tehdä selvänä.”

He ovat tästä myös tietoisia, kuten seuraavasta ”opetuksesta” ilmenee:

”Tietysti nuoret kaipaavat omia kokemuksia kaikista asioista, mutta älä jätä kaikkea sen varaan, että ... 'sitten humalassa'.”

Todellisuudessa nuoren ei tarvitse olla edes humalassa vaan ehkä vain hiukan alkoholia maistanut kyetäkseen käyttämään alkoholia selittävänä tekijänä toimilleen, lopun humalan voi teeskennellä aina tarpeen mukaan:

”Yleensä kun joku on ottanut vähän niin sitä ollaan sitten ihan tukossa. Melkein kaikki kyllä näyttölee. Tai sitten kun mennään Diskoon, matkalla ollaan niin kännissä ettei pystyssä pysytä ja sitten kun mennään sisälle selvittää jollain kumman tavalla ja sitten kun ollaan sisällä niin ollaan taas ihan tukossa.”

”... määrätyn toiseen sukupuoleen kuuluvan henkilön huomion herättämiseksi. Ja tätä varten hänen on tietysti esitettävä 'kovaa' poikaa tai tyttöä. Ja kumma kyllä tämä tosiaan auttaa. Useimmiten yrityksen kohde kiinnostuu asiasta sillä humalassa olemista eli dokaamista pidetään tavoiteltuna ja rohkeana asiana. Tähän vaikuttaa varmaan se, että henkilöä joka on humalassa ei paheksuta ja ollaan huvittuneita hänen töppäilyistään.”

Näistä otteista näkyy selvästi attribuutio-teoreettisen ajattelun osuvuus alkoholikäytännön selittämisessä.

Lopuksi

Siis myös suomalaisilla nuorilla tapahtuu jyrkkä muutos kohti alkoholimyönteisyyttä siirryttäessä esipuberteetista puberteettiin. Tätä muutosta pyrittiin tarkastelemaan sosialisaatioteorian ja attribuutioteorian avulla. Lähtökohtana oli, että nuori jäsenyyden osaltaan myös omien alkoholikokemustensa kautta aikuisten ihmisten sosiaaliseen maailmaan, johon alkoholi kuuluu. Ensimmäisten alkoholikokemusten laadulla todettiin olevan yhteyttä siihen, kuinka positiivisesti nuori sen jälkeen suhtautuu alkoholiin yleensä. Havaittiin, että pojille asialla on erityistä merkitystä. Tämä voi selittyä sillä, että pojille siirtymä kielteisyydestä myönteisyyteen on helpompaa vetoamalla suomalaisessa kulttuurissa vallitsevaan perinteiseen käsitukseen miehisestä miehen roolista, joka sisältää myös alkoholin käytön.

Kirjallisuus

Ahlström, Salme: Suomalaisten nuorten

käsityksiä alkoholin käytöstä. Tiedon, kiinnostuksen ja kokemuksen merkitys. *Sociologia* 17 (1980): 4, 271—278

Bruun, Kertti: Pohjoismaiden pääkaupunkilaispoikien alkoholin käyttö. *Alkoholipoliitikka* 28 (1963): 2, 63—75

Davies, J. & Stacey, B.: Teenagers and alcohol. London 1972

Falk, Pasi & Sulkunen, Pekka: Suomalainen humala valkokankaalla — suomalaisen miehen myyttinen fantasia. *Sociologia* 17 (1980): 4, 257—270

Fekjaer, Hans Olav: Alcohol and behaviour — a key to understanding of drinking motives

and alcohol controversies. Paper presented at the 33rd International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. Tangerang 1982

Mäkelä, Klaus: Joukkoharha ja kognitiivinen dissonanssi. *Sociologia* 6 (1969): 4, 218—225

Simpura, Jussi: Alkoholi suomalaisten mielissä. Alkoholiasenteet, alkoholin käytön perustelut ja alkoholimielipiteet vuosina 1969 ja 1976. Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusseloste 115. Helsinki 1978

Virtanen, Matti: Änkyrä, tuiske, huppeli. Muuttuva suomalainen humala. Juva 1982.

English Summary

Sirpa Tuominen: Nuorten suhtautuminen alkoholiin ja alkoholivalistukseen (The Attitudes of Young People towards Alcohol and Alcohol Education)

A radical change in the direction of positive attitudes towards alcohol takes place among Finnish youth in the transition from the ages of prepuberty to puberty. This article investigates this change using the socialization theory and attribution theory. This study starts from the point that juveniles in the process of growing to adulthood

structure themselves also through their own experiences with alcohol into the social world of adults of which alcohol is a part. The nature of the first experiences with alcohol was observed to be associated with the positive attitude a young person adopts towards alcohol in general. This particularly holds true for boys. It may be explained by the fact that the shift from a negative to a positive attitude is facilitated by appealing to the traditional view prevailing in Finnish culture of a masculine role spanning the use of alcohol.

Alkoholipoliitikka Vol. 48: 331—336, 1983